

Sygn. akt I ACa 17/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 kwietnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Magdalena Pankowiec
Sędziowie	:	SSA Jadwiga Chojnowska (spr.) SSA Elżbieta Bieńkowska
Protokolant	:	Urszula Westfal

po rozpoznaniu w dniu 16 kwietnia 2014 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa **K. S.**

przeciwko (...) **S.A. w W.**

o zadośćuczynienie

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Ostrołęce

z dnia 22 października 2013 r. sygn. akt I C 423/13

I. **oddala apelację;**

II. **zasądza od pozwanego na rzecz powódki 1.800 zł tytułem zwrotu kosztów instancji odwoławczej.**

UZASADNIENIE

K. S. wniosła o zasądzenie od (...) S.A. w W. kwoty 100.000 zł z ustawowymi odsetkami tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dobra osobistego w postaci zerwania więzi uczuciowej między ojcem a córką. Podała, że w wyniku wypadku samochodowego, którego sprawca był ubezpieczony w zakresie odpowiedzialności cywilnej u pozwanego, śmierć poniósł jej ojciec A. G.. Pomimo to pozwany wypłacił jej jedynie kwotę 1.000 zł tytułem zwrotu kosztów pogrzebu, a odmówił wypłaty zadośćuczynienia. Jako podstawę prawną roszczenia powódka wskazała art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c.

(...) S.A. w W. wniósł o oddalenie powództwa, kwestionując swoją odpowiedzialność za naruszenie dóbr osobistych powódki. Podnosił, że w orzecznictwie istnieje spór czy roszczenia o zadośćuczynienie można dochodzić w oparciu o przepisy art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. w stosunku do zdarzeń sprzed 2008 r. Podkreślił, że ubezpieczenie

odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciela kształtuje nie tylko umowa i przepisy kodeksu cywilnego, ale również przepisy ustawy z dnia 25 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, (...) i (...).

Wyrokiem z dnia 22 października 2013 r. Sąd Okręgowy w Ostrołęce zasądził od (...) S.A. w W. na rzecz K. S. kwotę 40.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 19 lipca 2013 r., a w pozostałym zakresie powództwo oddalił oraz rozstrzygnął o kosztach procesu.

Orzeczenie to zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne.

K. S., pomimo założenia własnej rodziny, mieszkała ze swoim ojcem A. G. w O. przy ulicy (...). Ojciec pomagał jej w wychowywaniu czwórki dzieci, a także wspierał ją finansowo. W dacie wypadku był zarejestrowany jako bezrobotny ale utrzymywał się z prac dorywczych u okolicznych rolników.

W dniu (...) na ul. (...) w O., D. S. naruszył umyślnie zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że będąc w stanie nietrzeźwości, kierując samochodem marki (...) o nr rej. (...) z naczepą o nr rej. (...), wykonując manewr cofania, nie zachował szczególnej ostrożności, nie sprawdził czy wykonywany manewr nie spowoduje zagrożenia bezpieczeństwa, nie upewnił się, że za pojazdem znajduje się przeszkoda i potrącił, a następnie przejechał pieszego A. G., który poniósł śmierć na miejscu. Sprawca, wyrokiem Sądu Rejonowego w Ostrołęce, został uznany winnym popełnienia czynu z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § k.k.

Sprawca wypadku posiadał ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego w (...) S.A. w W..

Po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego pozwany decyzją z dnia 27 maja 2011 r. wskazał, że nie znajduje podstaw do zapłaty zadośćuczynienia w oparciu o art. 448 k.c. w związku z art. 23 k.c. i art. 24 k.c. Na podstawie decyzji z dnia 7 czerwca 2011 r. wypłacił powódce 1.000 zł tytułem zwrotu kosztów pogrzebu.

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że powództwo zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

Wskazał, że wprawdzie z art. 34 ustawy z dnia 25 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. nr 124, poz. 1152 ze zm.) wynika, że z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje jedynie odszkodowanie za szkodę powstałą w związku z ruchem pojazdu mechanicznego, tym niemniej ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciela kształtuje nie tylko ta ustawa ale także umowa ubezpieczenia oraz przepisy kodeksu cywilnego. Powołał się przy tym na treść uchwał Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2010 r. (III CZP 76/10) oraz z dnia 13 lipca 2011 r. (III CZP 32/11), z których jednoznacznie wynikało, że najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r.

Mając na uwadze powyższe okoliczności sprawy oraz treść art. 448 w zw. z art. 24 § 1 k.c. Sąd uznał, że pozwany jest odpowiedzialny za krzywdę, jakiej doznała powódka na skutek przedmiotowego zdarzenia. Podzielił stanowisko powódki, że w wyniku tragicznej śmierci jej ojca, doszło do naruszenia takiego dobra osobistego powódki jak prawo do niezakłóconego życia rodzinnego, obejmującego szeroko rozumiane więzi rodzinne (więź uczuciowa i emocjonalna z ojcem). Podkreślił, że przeżycia powódki takie jak apatia, smutek, żal, przygnębienie, bezsenność – to tylko niektóre z negatywnych skutków zdarzenia, z jakimi przyszło się zmagać powódce po śmierci ojca. Jest to realna krzywda powódki, za którą pozwany ponosi odpowiedzialność na podstawie wskazanych przepisów.

Szacując wysokość zadośćuczynienia z tytułu krzywdy doznaney przez powódkę uznał, że zgłoszone roszczenie określone jako zadośćuczynienie za naruszenie dóbr osobistych, podlega ochronie i jest uprawnione co do zasady, jednakże w mniejszym zakresie niż domagała się tego powódka. W związku z tym uznał, że kwota 40.000 zł będzie adekwatnym zadośćuczynieniem.

Odnosząc się do podniesionego przez pozwanego zarzutu przyczynienia się A. G. do śmiertelnego wypadku, jakiemu uległ, Sąd zauważył, że twierdzenie jakoby poszkodowany znajdował się pod wpływem alkoholu, zostały podniesione dopiero w piśmie procesowym datowanym na 10 października 2013 r. Dlatego też wnioski dowodowe zmierzające w kierunku wykazania tej okoliczności zostały oddalone jako spóźnione na podstawie art. 207 § 6 k.p.c. Dodał też, że przeprowadzenie takich dowodów, a zwłaszcza dowodu z opinii biegłego w kształcie wnioskowanym przez pełnomocnika pozwanego i w oparciu o materiał dowodowy zgromadzony w sprawie, byłoby bezprzedmiotowe, gdyż nie mogłoby doprowadzić do wyjaśnienia okoliczności istotnych w sprawie.

O odsetkach za opóźnienie ze spełnieniem świadczenia orzekł w oparciu o art. 359 § 2 k.c. i art. 481 § 2 k.c., przyznając je od daty 19 lipca 2013 r., tj. dnia następującego po doręczeniu odpisu pozwu pozwanemu.

O kosztach procesu postanowił na podstawie art. 100 k.p.c., rozdzielając je stosunkowo do ostatecznego wyniku procesu (60% – 40%).

Apelację od tego wyroku wniósł pozwany, który zarzucił Sądowi I instancji:

- naruszenie art. 448 k.c. z zw. z art. 24 k.c. przez przyjęcie, że powódce przysługuje zadośćuczynienie z tytułu naruszenia dóbr osobistych w postaci więzi emocjonalnych między członkami rodziny;

- naruszenie art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o obowiązkowych ubezpieczeniach, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych przez przyjęcie, że umowa obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej obejmuje odpowiedzialność odszkodowawczą zakładu ubezpieczeń za naruszenie dóbr osobistych innych niż zdrowie i życie;

- przekroczenie zasad swobodnej oceny dowodów przez oddalenie wniosku dowodowego o powołanie biegłego ds. ruchu drogowego.

Wnosił uchylenie zaskarżonego wyroku.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Pozwany ubezpieczyciel kwestionował w niej prawo domagania się przez powódkę zadośćuczynienia za śmierć osoby jej bliskiej i przyznanie z tego tytułu stosownego zadośćuczynienia.

Dlatego też wstępnie zaznaczyć należy, że bezspornym w sprawie jest, iż śmierć ojca powódki A. G. miała miejsce w dniu (...), a zatem przed wejściem w życie art. 446 § 4 k.c., wprowadzonego ustawą z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. .r 116, poz. 731). Przepis ten pozwala przyznać najbliższym członkom rodziny odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę, ale jedynie w odniesieniu do zdarzeń zaistniałych po 3 sierpnia 2008 r.

W stanie prawnym miarodajnym dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy roszczenia o zadośćuczynienie mógł domagać się tylko pokrzywdzony, czyli osoba, przeciwko której skierowane było działanie sprawcy (art. 445 § 1 k.c.). Wyjątek od tej zasady wynikał z treści § 3 tego przepisu. Stanowi on, że roszczenie o zadośćuczynienie przechodzi na spadkobierców tylko wtedy, gdy zostało uznane na piśmie albo, gdy powództwo zostało wytoczone za życia poszkodowanego. Takiej sytuacji niniejsza sprawa nie dotyczy. Także Sąd Najwyższy wielokrotnie wypowiedział pogląd, że roszczenie o zadośćuczynienie przysługuje jedynie osobie, przeciwko której było skierowane zdarzenie, określone jako czyn niedozwolony. (...) w rozumieniu art. 444 k.c. i art. 446 k.c. jest ten, przeciwko któremu było skierowane niedozwolone działanie sprawcy szkody. Osobom trzecim, pośrednio – poprzez czyjąś śmierć – poszkodowanym przysługują własne uprawnienia, ale jedynie w zakresie przewidzianym w art. 446 § 2 i 3 k.c. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 8 listopada 1977 r. w sprawie, IV CR 419/77; z dnia 13 października 1987 r. w sprawie IV CR

266/87; z dnia 28 grudnia 1972 r. w sprawie I CR 615/72; z dnia 24 sierpnia 1977 r. w sprawie IV CR 300/77; z dnia 28 grudnia 1972 r. w sprawie I CR 615/72).

Zatem w stanie faktycznym rozpoznawanej sprawy, gdzie powódka – w związku ze śmiercią osoby bliskiej – domagała się zadośćuczynienia za krzywdy w postaci cierpień psychicznych i fizycznych, zastosowanie mógł mieć wyłącznie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. Sąd Apelacyjny podziela ukształtowane i utrwalone w judykaturze Sądu Najwyższego stanowisko, że spowodowanie śmierci osoby bliskiej mogło stanowić naruszenie dobra osobistego członków rodziny zmarłego w postaci szczególnej więzi rodzinnej i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c., jeżeli śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r. (por. uchwały Sądu Najwyższego – Izba Cywilna z dnia 22 października 2010 r. III CZP 76/2010 OSNC 2011/B poz. 42 i z dnia 13 lipca 2011 r. III CZP 32/2011 OSNC 2012/1 poz. 10 oraz wyroki Sądu Najwyższego – Izba Cywilna: z dnia 14 stycznia 2010 r. IV CSK 307/2009 OSNC 2010/C poz. 91, z dnia 25 maja 2011 r. II CSK 537/2010 LexPolonica nr 3917512, z dnia 10 listopada 2010 r. II CSK 248/2010 OSNC 2011/B poz. 44, z dnia 11 maja 2011 r. I CSK 621/2010 LexPolonica nr 2817828 i z dnia 15 marca 2012 r. I CSK 314/2011 LexPolonica nr 3997272). W orzeczeniach tych bliżej sprecyzowano i rozwinięto pojęcie i charakter tego dobra osobistego oraz przesłanki jego ochrony, przy uwzględnieniu, że treść tego prawa musi być zawsze zindywidualizowana. Wynika z nich również, że Sąd Najwyższy uznał za dopuszczalne udzielenie ochrony w zakresie kompensacji szkód niemajątkowych wynikłych z naruszenia dóbr osobistych na ogólnej podstawie, jaką jest art. 448 k.c. Zgodnie zatem ze stanowiskiem wypracowanym w judykaturze Sądu Najwyższego, odpowiedzialność ubezpieczonego obejmowała także oparte na podstawie art. 448 k.c. zadośćuczynienie za krzywdę z tytułu naruszenia dóbr osobistych członków rodziny zmarłego.

Oznacza to, że więź rodzinna winna być traktowana jako szczególne dobro osobiste i być poddana ochronie na podstawie art. 23 k.c. i art. 24 k.c. Wprowadzenie zaś art. 446 § 4 k.c. doprowadziło jedynie do zmiany w sposobie realizacji roszczenia przez skonkretyzowanie osób uprawnionych do jego dochodzenia oraz przesłanek jego stosowania (por. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10, LEX nr 604152; z dnia 13 lipca 2011 r., III CZP 32/11, OSNC 2012, nr 1, poz. 10). Sąd Najwyższy ostatecznie przesądził też, że art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych – w brzmieniu obowiązującym przed dniem 11 lutego 2012 r. – nie wyłączał z zakresu ochrony ubezpieczeniowej zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosił odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c. (por. uchwałę z dnia 20 grudnia 2012 r., III CZP 93/12, OSNC 2013/7-8/84).

Wskazać też należy, że w orzecznictwie i w piśmiennictwie, w zasadzie zgodnie przyjmuje się, iż śmierć osoby najbliższej powoduje naruszenie dobra osobistego osoby związanej emocjonalnie ze zmarłym. Nie każdą więź rodzinną niejako automatycznie należy zaliczyć do katalogu dóbr osobistych, lecz jedynie taką, której zerwanie powoduje ból, cierpienie, rodzi poczucie krzywdy. Osoba dochodząca roszczenia na podstawie art. 448 k.c. powinna zatem wykazać istnienie tego rodzaju więzi, stanowiącej jej dobro osobiste podlegające ochronie. Wbrew poglądom pozwanego, powodowie istnienie takiej więzi wykazali.

Nadmienić również trzeba, że samo istnienie więzi emocjonalnej, która łączyła powodów ze zmarłym, nie jest wystarczającą przesłanką do zasądzenia zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. Sąd orzekający może bowiem, ale nie musi, przyznać zadośćuczynienie (por. wyrok Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2002 r., V CKN 1581/00, OSNC 2004 nr 4, poz. 53; z 16 kwietnia 2002 r., V CKN 1010/00, OSNC 2003 nr 4, poz. 56). Wynika to zarówno z treści art. 448 k.c. jak i z funkcji zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych. Roszczenie wynikające z art. 448 k.c. nie powinno być bowiem traktowane jako mające charakter lub choćby tylko aspekt penalny. Jego rola polega wyłącznie na zapobieżeniu trwania naruszenia i możliwego do osiągnięcia złagodzenia skutków negatywnych doznań, wynikających z naruszenia dóbr osobistych. Dlatego, oceniając zarówno możliwość zasądzenia, jak i wysokość odpowiedniej sumy pieniężnej, sąd musi wziąć pod uwagę kompensacyjny – a nie represyjny – charakter zadośćuczynienia (por. wyrok Sądu Najwyższego z 16 kwietnia 2002 r., V CKN 1010/00, OSNC 2003 nr 4, poz. 56; wyrok SN z 11 października 2002 r., I CKN 1032/00; wyrok SN z 27 września 2005 r., I CK 256/05).

W niniejszej sprawie Sąd I instancji te wszystkie okoliczności wziął pod uwagę i trafnie doszedł do przekonania, że powódka wykazała istnienie przesłanek do wypłaty jej stosownego zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych w postaci prawa do osobistej więzi z ojcem. Powyższe pozwala na uznanie, że żądanie zasądzenia na rzecz powódki zadośćuczynienia było usprawiedliwione, co do zasady.

Przechodząc zaś do oceny części apelacji zmierzającej do zakwestionowania wysokości przyznanego powódce zadośćuczynienia, w pierwszej kolejności odnieść się należało do zarzutu naruszenia przez Sąd I instancji przepisów postępowania, które skarżący wiązał z oddaleniem jego wniosku o dopuszczenie dowodów zmierzających do wykazania, iż zmarły A. G. przyczynił się do wypadku. Nie podejmując się oceny, czy rzeczywiście doszło do uchybienia przepisom proceduralnym (nie sprecyzowanym zresztą przez skarżącego), należy stwierdzić, że uchybienie to nie zostało zgłoszone w trybie przewidzianym art. 162 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem strony mogą w toku posiedzenia, a jeżeli nie były na nim obecne – na najbliższym posiedzeniu, zwrócić uwagę sądu na uchybienia przepisom postępowania, wnosząc o wpisanie zastrzeżenia do protokołu. Niezłożenie zastrzeżenia wyklucza możliwość późniejszego powoływania się na powstałe uchybienia procesowe, z wyjątkiem uchybień, które sąd powinien wziąć pod rozwagę z urzędu (tj. powodujących nieważność postępowania) albo w wypadku braku zgłoszenia zastrzeżenia z przyczyn niezawinionych przez stronę. Brak winy musi być uprawdopodobniony. Zasada ta dotyczy postanowień Sądu niezaskarżalnych i niewiążących, które mogą być w każdej chwili zmienione i uchylone (w tym postanowień dowodowych – art. 240 § 1 k.p.c.).

Celem art. 162 k.p.c. jest nie tylko ożywienie inicjatywy stron w kierunku doraźnego, bezzwłocznego usuwania popełnianych przez sąd uchybień, ale również zapewnienie prawidłowego przebiegu postępowania przez eliminację przyczyn, które mogłyby stać się w przyszłości podstawą skutecznego zarzutu apelacyjnego. Chodzi więc także o przyspieszenie postępowania oraz podwyższenie jego sprawności. Niedochowanie wymagań określonych w omawianym przepisie powoduje utratę zarzutów i strona skarżąca traci prawo na wytknięte w apelacji uchybienia, choćby te uchybienia mogły mieć wpływ na wynik sprawy. (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2005 r., III CZP 55/05 – OSNC 2006, nr 9, poz. 144 oraz wyrok z 12 stycznia 2007 r. IV CSK 340/06, niepubl.).

Z niekwestionowanych okoliczności niniejszej sprawy wynika zaś, że pełnomocnik skarżącego był obecny na rozprawie przed Sądem Okręgowym i nie zgłaszał żadnych zastrzeżeń w trybie art. 162 k.p.c., a tym samym dopełnił czynności w przepisie tym przewidzianych. Skarżący skutecznie zatem nie może w wywiedzionej przez siebie apelacji, z wyżej przytoczonych względów, powoływać się na wskazywane w niej uchybienia procedury.

W tym miejscu zaznaczyć też należy, że w orzecznictwie przyjmuje się, iż nawet stwierdzenie przyczynienia się poszkodowanego nie obliguje sądu do zmniejszenia zasądanego odszkodowania (zadośćuczynienia). Decydują bowiem o tym także takie czynniki jak podstawa odpowiedzialności sprawcy szkody, stopień winy obu stron, wina lub nieprawidłowość zachowania poszkodowanego. Stanowią one przesłanki oceny, czy w ogóle i w jakim stopniu uzasadnione jest zmniejszenie obowiązku naprawienia szkody (por. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 października 2008 r., IV CSK 228/08). W niniejszej sprawie pozwany, poza w żaden sposób nieuzasadnionymi twierdzeniami, nie przedstawił wiarygodnych dowodów, że tragicznie zmarły ojciec powódki przyczynił się do wypadku. W związku z tym brak było podstaw do dokonywania stosownej korekty należnej powódce sumy zadośćuczynienia (40.000 zł).

Zadośćuczynienie w tej wysokości, zdaniem Sądu Apelacyjnego, w pełni rekompensuje doznaną krzywdę i złagodzi cierpienia wywołane utratą ojca. W piśmiennictwie i praktyce sądowej, przyjmuje się, że na wysokość tego świadczenia wpływają m.in.: dramatyzm doznań osób bliskich zmarłego, poczucie osamotnienia, cierpienia moralne i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej, rola jaką w rodzinie pełniła osoba zmarłego, charakter i rodzaj zaburzeń w prawidłowym funkcjonowaniu pozostałych członków rodziny, stopień w jakim pozostali członkowie będą umieli odnaleźć się w nowej rzeczywistości i na ile zdolni są zaakceptować obecny stan rzeczy, skorzystanie z pomocy fachowej w czasie radzenia sobie w tej trudnej sytuacji, proces leczenia doznanej traumy mający na celu pomoc w odbudowie struktury rodziny i przywrócenie znaczenia każdego z jej członków.

Z treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że kryteria te zostały uwzględnione przez Sąd I instancji. Zwrócił on bowiem uwagę, że w wyniku tragicznego wypadku drogowego, powódka utraciła bliską sobie osobę, z którą była silnie związana i z którą tworzyła szczęśliwą i zgodną rodzinę. Naruszenie tak silnych więzi rodzinnych niewątpliwie zasługiwało na wzmożoną ochronę, co z kolei oznacza, że zasądzone przez Sąd Okręgowy zadośćuczynienie jest adekwatne do doznanej przez K. S. krzywdy.

W świetle zaś powyższego, Sąd Apelacyjny uznał, że nie było uzasadnionych podstaw do dokonywania korekty zaskarżonego orzeczenia i z tych też względów, na podstawie art. 385 k.p.c., orzekł jak w sentencji.

O kosztach postępowania odwoławczego orzekł na podstawie art. 98 § 3 k.p.c. i art. 108 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 5 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, obciążając nimi skarżącego, stosownie do wyniku sprawy w II instancji.